

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 69/2016-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. februára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Vladimírom Pochom, advokátska kancelária, Hviezdoslavova 3, Bardejov, vo veci namietaného porušenia jej „základných a ľudských práv“ podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky „v spojení s Listinou...“, a jej ods. 2 čl. 37“ a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 455/2015 z 30. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 455/2015 z 30. septembra 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla, že je účastníčkou konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 Ro 336/2001 o zaplatenie sumy 26,56 € s príslušenstvom. V označenom konaní sťažovateľka požiadala o ustanovenie právneho zástupcu pre dovolacie konanie. Okresný súd jej uznesením z 8. novembra 2011 jej ustanovil právnu zástupkyňu. Právna zástupkyňa doručila okresnému súde podanie označené ako „*odstúpenie od zmluvy o poskytovaní právnych služieb*“, na ktoré okresný súd reagoval uznesením zo 16. februára 2012, ktorým nevyhovel návrhu právnej zástupkyne. Proti uzneseniu okresného súdu zo 16. februára 2012 podala právna zástupkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 12 Co 27/2012 z 11. septembra 2012 tak, že zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu a konštatoval, že rozhodovanie okresného súdu o podaní právnej zástupkyne bolo nadbytočné. Proti označenému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie a zároveň žiadala o ustanovenie právneho zástupcu na účely dovolacieho konania. Okresný súd uznesením z 29. novembra 2013 vyzval sťažovateľku na odstránenie väd podaného dovolania a s jej žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu odkázal sťažovateľku na Centrum právnej pomoci, pričom ju zároveň poučil o následkoch neodstránenia nedostatkov jej dovolania. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolacie konanie zastavil pre neodstránenie nedostatku povinného právneho zastúpenia sťažovateľky advokátom v dovolacom konaní. Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že najvyšší súd rozhodol prílišne formalisticky, a to tak, že potrel podstatu občianskeho súdneho konania. Najvyššiemu súdu vyčíta, že na zastavenie konania o dovolaní nestačí dôvod, že jej písomná žiadosť o právnu pomoc adresovaná Centru právnej pomoci Svidník nebola podaná na predpísanom tlačive.

Sťažovateľka na základe uvedeného navrhovala, aby ústavný súd jej sťažnosť predbežne prerokoval a prijal ju na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania aby rozhodol týmto nálezom:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva [redacted] v dovolaní pred Najvyšším súdom SR jeho konečným uznesením sp. zn. 5 Cdo 455/15 z 30. 9. 15 proti

právoplatnému uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co 27/12 z 11. 9. 2012 boli v zmysle ods. 1/, čl.46 a ods. 2/, čl. 48 Ústavy SR v spojení s Listinou..., jej ods. 2/, čl. 37 /ust. zákon č. 23/51 Zb./, ale aj ods. 1/, čl. 6 Dohovoru v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde v Bardejove pod č. k. 4Ro 336/01 a s jeho pričinením porušené.

2. Zrušuje formálne, nezákonné, neústavné a nespravodlivé konečné uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Cdo 455/15 z 30. 9. 2015 a vracia mu túto vec na nové konanie a spravodlivé rozhodnutie so správnym právnym názorom a s tým, že sťažovateľke patrila a patrí bezplatná právna pomoc od štátu, na čo súdy vôbec neprihliadali, a to najmä v čase, kedy ešte tzv. centrá právnej pomoci u nás neexistovali /od 7. 1. 2003 do 31. 12. 2011/.

3. Priznáva [REDAKOVANÉ] spravodlivé finančné zadošťačenie vo výške tisíc EUR, ktoré sú jej povinní uhradiť Najvyšší súd SR spoločne s príslušným podielom podľa miery zodpovednosti a rozsahu právnych pochybení aj zo strany Okresného súdu v Bardejove a Krajského súdu v Prešove, a to do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto ústavného nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah sťažnosti trpí nedostatkami, ktoré majú za následok neurčitosť a neúplnosť sťažnosti ako takej.

Závažným obsahovým nedostatkom sťažnosti je skutočnosť, že napriek všeobecným tvrdeniam o nezákonnosti postupu všeobecných súdov absentuje akékoľvek odôvodnenie sťažnosti, t. j. neobsahuje čo i len jedinú konkrétnu a určitú ústavnoprávne relevantnú námietku, ktorá by mala svedčať v prospech záveru o porušení niektorého z nedostatočne označených základných práv alebo slobôd podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Navyše, vychádzajúc z obsahu petitu je potrebné konštatovať, že je nedostatočný, neurčitý, pretože v prípade namietaného porušenia niektorého zo základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné v petite uviesť okrem namietaného porušenia uvedených článkov ústavy alebo dohovoru aj slovné označenie toho-ktorého práva, ktorého porušenie sťažovateľka namieta. Pokiaľ ide o bod 1 petitu, sťažovateľka žiada vyslovenie porušenia základných práv podľa označených článkov

ústavy „v spojení s Listinou..., jej ods. 2/ čl. 37“. Uvedená formulácia je opäť nepresná a nejednoznačná.

Ústavný súd v tejto súvislosti už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde [§ 20 ods. 1 a § 50 ods. 1 písm. a)] vyplýva, že sťažovateľka musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

Podľa ústavného súdu má nedostatok odôvodnenia sťažnosti v spojení s jeho neurčitým petitom významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľky, aby čo najpresnejšie opísala skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je teda vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľky spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jej základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok podanie sťažovateľky neobsahuje, pričom samotný subjektívny názor sťažovateľky o porušení jej práv nie je dostatočným dôvodom pre záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd v súhrne konštatuje, že sťažnosť, ktorá bola ústavnému súdu doručená, v predloženej podobe neobsahuje kvalifikované odôvodnenie ani určitý a vykonateľný petit, teda nespĺňa ani podstatnú zákonom predpísanú náležitosť ustanovenú v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že sťažnosť ako celok pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom predpísaných náležitostí vyplývajúce z podania sťažovateľky nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady.

Pretože predmetná sťažnosť v predloženej podobe neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a síce relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec sťažnosti obsahovo korešpondujúce s určitým návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky jej sťažnosti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími návrhmi formulovanými sťažovateľkou v petite sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2016